

ВОЖАТОМУ ПРО ДІТЕЙ

- Дорослі! Дорослі! Обережно! Діти! Входить любов'ю і турботою!
- Якщо дитина живе в розумінні і доброзичливості, вона вчиться знаходити любов у цьому світі.
- Якщо дитину підтримують, вона вчиться цінувати себе.
- Якщо дитина живе у ворожнечі, то вчиться агресії.
- Якщо дитина росте в докорах, то вчиться жити з постійним почуттям вини, а це вже невпевненість у своїх силах.
- Якщо дитина живе в терпінні, вона вчиться приймати інших.
- Якщо дитину підбадьорюють, вона вчиться вірити в себе.
- Якщо дитину хвалять, вона вчиться бути благородною.
- Якщо дитина росте в чесності, то вчиться бути справедливою.
- Якщо дитина росте в безпеці, то вчиться вірити в людей.
- Якщо дитину постійно критикують, вона вчиться ненавидіти.
- Шановні дорослі, ті, хто вчить, виховує і ростить дітей — можна врятувати завтрашній день!

Для тих, хто працює з підлітками:

- Поважайте прагнення до "дорослості".
- Допомагайте освоювати доручення.
- Не зловживайте бесідами, повчаннями, розмовами (більше руху!).
- Не робіть все самі, доручайте справи підліткам.
- Не бійтесь помилок.
- Не сюсюкайте (довіра і вимогливості!).
- Не нагадуйте; "Ще маленький!" — втратите довіру.
- Підлітки беруться за всі справи одразу — привчайте доводити одну справу до кінця.
- Більше яскравості, романтики, але і виховуйте почуття обов'язку, відповідальності.
- Готуйтеся ретельно до першої зустрічі.
- Підлітки люблять наслідувати реальних героїв.

Пам'ятайте:

- Підлітки прагнуть самоутвердитись звичним шляхом; навчання, громадські справи, спорт, самодіяльність або грубість, забіякуватість.
- В замкнених угрупованнях є свої норми — "закони честі".
- Слід допомагати відрізнити справжню товариську від несправжньої.
- Більш привабливі для підлітків близькі перспективи (враховуйте при плануванні!).

Особливості хлопчиків:

- Надають перевагу переборенню фізичних труднощів.
- Вважають себе більш енергійними і діловитими.
- Більше практики, ніж "мислителі".
- Хвалькуватіші, менше самокритичні.
- Рідше зізнаються в слабкості.
- Люблять когось з себе удавати.

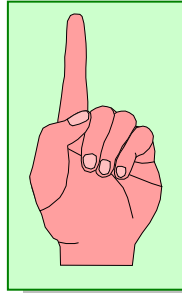
Особливості дівчаток:

- Чутливіші в особистих стосунках.
- Переважають гуманітарні нахили.
- Люблять поговорити, пороздумувати, обговорити, похвалити.
- Частіше відчують стан тривожності, страху, небезпеки, відкрито говорять про ці почуття.
- Люблять красуватись на публіці.
- З 12-13 років — різкий стрибок у фізичному розвитку (інтерес до зовнішності, до старших хлопчиків).
- Енергійна й активна участь у громадському житті.

Вожатому на замітку:

- Якщо знаю, що знаю мало, зроблю все, щоб знати більше.
- Шукай хороше в кожній дитині і дорослому — погане завжди зверху.
- Умій все бачити і все чути, але вмій "робити вигляд, що дечого не помічаєш".
- Вожатий — арбітр, консультант, режисер, друг.
- Знай закон дзеркальності — який ти, такий і твій загін!
- Будь чесним з дітьми, не обіцяй того, чого не зможеш виконати, не викручуйся. Якщо допустив помилку, визнай її.
- Примітивний вожатий, що не має почуття гумору.
- Гумор — посланець правди.
- Критикуй дітей не з задоволенням, а з біллю.
- Ніколи не кричи на дітей, бо це ознака твого безсилля. Пам'ятай: тихий, переконливий тон, якщо треба, сильніший за крик.
- Не сердься довго на дитину. Це непрофесійно. Вмій прощати!
- Будь з дітьми разом, поруч, але трошки попереду.
- Не пици, коли важко! Терпіння і труд — все перетруть!

ПАМ'ЯТКА ВОЖАТОГО В ТАБОРІ ВІДПОЧИНКУ

КОЖНИЙ ВОЖАТИЙ — ПСИХОЛОГ

Вольтер сказав: "Хто вміє володіти собою, той може володарювати над людьми". З давніх часів люди намагалися зрозуміти: чому одне й те ж слово може викликати в однієї людини іронічну посмішку, а в іншої — роздратування, гнів. Чому один любить веселість і шум, а інший — самотність і тишу. Що робить нас такими різними, і як знайти контакт з навколишнім середовищем. Краще розібратися в собі, в своїх вихованцях, для кращого налагодження стосунків з навколишнім середовищем, вам допоможуть поради американського психолога Д. Карнегі:

- задавайте співрозмовнику запитання, замість того, щоб йому наказувати;
- спочатку поговоріть про свої помилки в роботі, а потім вже критикуйте співрозмовника;
- якщо людина досягла хоч найменшого успіху, похваліть її;
- давайте людям можливість врятувати свій престиж;
- створюйте людям хорошу репутацію, а вони будуть намагатися її виправдати;
- прощайте;
- створюйте враження, що помилка, яку б ви хотіли бачити виправленою, дуже легко виправляється;
- домагайтесь того, щоб люди були раді зробити те, що ви пропонуєте.

ШІСТЬ ПРАВИЛ, ДОТРИМУЮЧИСЬ ЯКИХ, ВИ СПОДОБАЄТЕСЬ ЛЮДЯМ:

- відверто цікавтесь іншими людьми;
- посміхайтесь;
- пам'ятайте, що ім'я людини — це найсолодший і найважливіший для неї звук на будь-якій мові;
- будьте хорошим слухачем;
- говоріть про те, що цікавить вашого співрозмовника;
- говоріть співрозмовнику про його значимість.

ОСЬ І ПОЧАЛАСЯ ТАБІРНА ЗМІНА. ЗАПАМ'ЯТАЙ: ПЕРШИХ ДВА-ТРИ ДНІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ. ВІД ТОГО, ЯК ТИ ЇХ ПРОВЕДЕШ, ЗАЛЕЖИТЬ УСПІХ ТВОЄЇ РОБОТИ. ТОМУ НЕ ЗАБУДЬ:

- розмістити дітей та впорядкувати їхні речі;
- провести екскурсію по табірному містечку;
- провести вечір-знайомство, розповісти про традиції табору;
- ознайомити з правилами спілкування в загоні;
- провести організаційний збір загону, розподілити всі доручення, поділити всіх на ланки (екіпажі). Обрати творчий актив, вибрати назву загону, пісню та девіз;
- провести обговорення цікавих дитячих справ та скласти план роботи загону на зміну;
- і, звичайно, з першого дня перебування в таборі ретельно веди вожатський щоденник психологічно-педагогічних спостережень. Змістовно багатий та цікавий план роботи на зміну — це творче обличчя твого загону, це своєрідна візитка корисних справ, які зацікавлять твоїх вихованців і мобілізують їх на цікавий відпочинок.

План загону варто складати та обговорювати на організаційному зборі разом з дітьми. Тут кожен пропонує своє, вибирає справу до душі, діє відповідно до можливостей та обставин.

ЗАВЖДИ ПАМ'ЯТАЙ ЦІ ЗАПОВІДІ:

1. Посмішка і гарний настрій — основа успіху.
2. Говори чітко, голосно, коротко.
3. Вожатого повинні бачити всі.
4. Заздалегідь знайди собі помічників.
5. Підбираючи ігри, подумай про вік дітей, про місце проведення.
6. Ніколи не принижуй людську гідність вихованців.
7. Будь готовим запропонувати іншу гру, справу, якщо перша не вдалася.
8. Вожатий вболіває за всіх.
9. Вмій підбадьорити і похвалити.
10. Завжди будь охайним, чистим, усміхненим.

ПАМ'ЯТАЙ, ЩО:

Табірна зміна ділиться на 3 періоди: організаційний, основний, заключний. Кожний з них вирішує свої завдання, ставить виховні цілі, визначає зміст, форми та методи. Але всі три етапи об'єднані однією метою — тісне співробітництво дітей і старших в кожній колективній справі. На цій основі йде пробудження та розвиток ініціативи дітей, створення атмосфери радості та творчості в дитячих колективах.

Організаційний період зміни

Мета: розкрити перспективи діяльності дітей в таборі. Закласти основи тимчасового дитячого колективу, враховуючи минулий досвід дітей і традиції табору.

Завдання: 1. Проаналізувати якісний склад контингенту, рівень їх вмінь та навичок організаторської діяльності, інтересів та захоплення. 2. Познайомити дітей з законами та традиціями табору. 3. Розробити єдині педагогічні вимоги до виконання режиму дня, дисципліни в таборі, створити творчу атмосферу діяльності, сформувані органи дитячого самоврядування, визначити стиль взаємовідносин у колективі.

ОРГПЕРІОД В ЗАГОНІ:

ФОРМИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ

1. **Індивідуальні бесіди.** **Мета:** познайомитись з кожною дитиною, дізнатись про доручення, які виконує в школі, про захоплення, індивідуальні особливості.
2. **Вогник-знайомство.** **Мета:** познайомити дітей одне з одним, з традиціями табору. Гра "Лідер".
3. **КТС (колективна творча справа).**
4. **Марш-старт.** **Мета:** визначити орієнтовний перелік знань, вмінь та навичок, які діти можуть отримати в таборі. Проводиться в ігровій формі, є одним з елементів в системі колективного планування.
5. **Експерсія по табору.** **Мета:** познайомити дітей із співробітниками табору, з табором, законами та традиціями табору, висунути єдині вимоги. Перше знайомство з вожатським загonom.
6. **Збір, народження загону.** **Мета:** оформити колектив як загін, визначити виховну мету та завдання загону на зміну, вибрати органи самоврядування.
7. **Розвідка цікавих справ.** **Мета:** внести пропозиції до плану роботи загону.
8. **Концерт вожатих. Сюрприз вожатського загону.** **Мета:** Показати дітям творчий потенціал вожатих, наголосити на думці: «Кожне діло — творчо».

В цей період можуть вноситися справи, специфічні тільки для вашого табору, кожного загону. Складність у тому, що в даний період основне навантаження лягає на плечі вожатих у вирішенні організаційних та виховних завдань, тому що дитячих органів самоврядування ще немає.

Пропонуємо універсальні методи впливу на дітей, які необхідно пам'ятати та використовувати в своїй роботі:

1. Метод соціально-корисної діяльності (обов'язково пояснити дітям для кого і чому проводиться та чи інша справа).
2. Метод гри (самому гратися з дітьми, разом з ними радіти і сумувати, веселитися, радіти їх маленьким успіхам в КТС).
3. Метод вимоги (найкраще його використовувати при висуненні єдиних вимог: дисципліна, виконання режимних моментів, чистота в палатах, тощо).
4. Метод доручення.

ОСНОВНИЙ ПЕРІОД ТАБІРНОЇ ЗМІНИ

Мета: домогтися створення виховної системи в загоні;

- сприяти розвитку особистості кожної дитини на основі розвитку колективу та міжособистісних стосунків;
- домогтися пізнавального характеру кожної справи;
- розвивати організаторські знання, вміння і навички через систему доручень (актив, тимчасові об'єднання, традиційні доручення, змінність активу);
- домогтися виконання режимних моментів, єдиних вимог;
- організувати взаємодію з загонами та службами табору.

В цей період зміни відбуваються такі напрямки діяльності дітей, які відповідають їх інтересам. Справи цього періоду повинні стимулювати прагнення дітей та підлітків до загального успіху.

ПІДСУМКОВИЙ ПЕРІОД ЗМІНИ

Мета: провести підсумки діяльності.

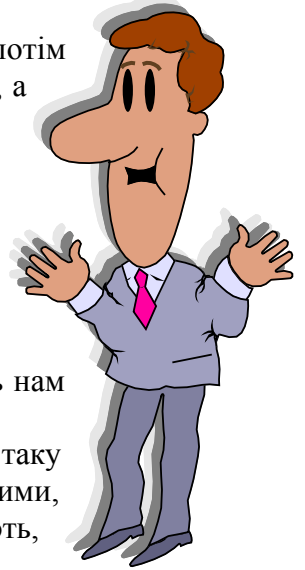
Завдання: проаналізувати виховну роботу в загоні, виявити причини успіхів та невдач;

- дати оцінку діяльності органів дитячого самоврядування;
- визначити перспективи діяльності загону.

В основі справ цього періоду лежить моральний заряд, традиції доброго ставлення до людей. А керує всім вожатий. Його головне завдання — створити умови для самореалізації кожної дитини.

ПОРАДИ ПО СЕКРЕТУ

1. Запам'ятай, посередній педагог - викладає, гарний - пояснює, видатний - показує, великий - надихає.
2. Не тушуйтесь і не бійтеся нічого: парадокс у тому, що досвідчені педагоги знають менше, ніж ви. Ви ще щось пам'ятаєте. А вони вже все забули.
3. Використовуйте правило контрасту: якщо ви спочатку дасте дітям волю, а потім притиснете, вони вас не будуть любити. А якщо ви навпаки - спочатку притиснете, а потім відпустите, діти будуть вам вдячні.
4. Пам'ятайте: ваша головна турбота - це спілкування із дітьми.
5. Не стовбичте на очах дітей без роботи!
6. Віддавайте свою теплоту, ласку не тим, хто вам подобається, а тим, кому ви вкрай необхідні.
7. Вмійте бути дітьми. Грайтеся з дітьми, веселіться, жартуйте з ними. Сприймайте своє учительство, як продовження дитинства.
8. Не соромтесь своїх помилок. Діти, на відміну від дорослих, завжди пробачують нам наші помилки. Діти дуже поблажливі до дорослих.
9. Розхвалюйте самого себе три рази вдень: вранці, вдень, ввечері. Використовуйте таку магічну формулу навіювання: „ Я найкращий вихователь. Я найгеніальнішими, найдосконаліший. Педагог, усім педагогам. Мене діти слухаються, батьки поважають, адміністрація заохочує, а вже як я сам себе люблю”.

... і ВГОЛОС

- Дуже часто буває таке: хлопчина бігає під час дощу у домашньому взутті, а в куточку його валізи з знаходяться акуратно замотані чобітки: у спеку і негоду він красується в одній і тій же футболці, а у валізі тим часом „спочивають” чисті сорочки і майка. Тому не забувайте частіше нагадувати дітям зазирати у валізу і знаходити чисті і необхідні речі і навести порядок.
- Обов'язково з'ясуйте, чи немає у вас в загоні іменинників. Багато дітей засмучується: якщо вони поїхали з дому, то не прийдеться святкувати день народження, скуштувати улюбленого пирога, отримати подарунки. Але якщо ти пам'ятаєш про це, то обов'язково бути веселому; багатолюдному, незабутньому святу у житті дівчинки чи хлопчика, особливо, якщо ти підготуєш його усім загonom і по секрету.
- Не забувайте нагадувати дітям про те, що в таборі є бібліотека, і там є книги на будь-який читацький смак.
- Якщо дощ пустився надовго - не потрібно засмучуватись. Погортайте зошит - рятівник. Оголоси «День веселих брехунів», конкурс знавців лісу, змагання мильних бульбашок чи запуск паперових голубів, і тоді сумувати ніколи.
- Кожного дня в таборі відбуваються загальні збори, конкурс», свята.
- Вихователю-новачку потрібно знати один секрет: підготовка до якої-небудь цікаво! справи завжди буває цікавішою самої справи, якщо вона продовжується не довго.
- Намагайтесь якнайменше карати дітей, особливо в перші дні. Не карай весь загін, таке покарання тільки згуртує порушників. Ні в якому разі не можна, щоб покарання спричиняло фізичні страждання або принижувало людську гідність.
- Обов'язково порозмовляй з дитиною перед тим як карати, поясни, чому вчинок заслуговує покарання, завжди пам'ятай про єдиний важливий елемент успішних взаємовідносин—фактор справедливості.
- Не забувай казати „дякую”, хвалити дітей: не пропускай появи кожної гарної риси у поведінці і характері дітей. Це питання майстерності. І такту. І чуйності. І секрету успіху.
- як висновок, останній крилатий вислів, який справедливий будь-якій ситуації: „ для тих, хто знає, куди пливати, ніякий вітер не буває попутним”.